

**Synode van bisschoppen
15e Algemene Vergadering**

Jongeren, het geloof en de onderscheiding van de roeping

Vorbereidend Document

**Vaticaanstad
2017**

INLEIDING

“Dit zeg ik u, opdat mijn vreugde in u moge zijn en uw vreugde volkomen moge worden” (Joh.15,11). Dat is het plan van God voor alle mannen en vrouwen van iedere leeftijd, met inbegrip van alle jonge mannen en vrouwen van het derde millennium, niemand uitgezonderd.

Het verkondigen van de vreugde van het Evangelie is de missie die de Heer aan zijn Kerk heeft toevertrouwd. De synode over de nieuwe evangelisatie en de apostolische exhortatie *Evangelii Gaudium* hebben de wijze behandeld waarop wij deze missie in de wereld van vandaag kunnen verwerkelijken. De twee synodes over het gezin en de postsynodale apostolische exhortatie *Amoris laetitia* hadden echter als thema de begeleiding van gezinnen om deze vreugde te vinden.

Verdergaand op deze weg heeft de Kerk besloten om in een nieuw synodaal proces met het thema “Jongeren, het geloof en de onderscheiding van de roeping” zichzelf te bevragen over hoe zij jongeren kan leiden om de roeping naar de volheid van het leven en de liefde te herkennen en te aanvaarden, en de vraag aan jongeren te stellen Haar te helpen in het vaststellen van de meest effectieve manieren om het Goede Nieuws in deze tijd te verkondigen. Door de jongeren zal de Kerk de Heer horen die ook vandaag nog spreekt. Net als in de dagen van Samuël (vgl. 1 *Sam.* 3,1-21) en Jeremia (vgl. *Jer.* 1,4-10) weten jonge mensen hoe zij de tekenen van onze tijd, die de heilige Geest geeft, moeten onderscheiden. Door te luisteren naar hun aspiraties kan de Kerk een glimp opvangen van de wereld die voor ons ligt en van de paden die de Kerk geroepen is te volgen.

Voor elke persoon krijgt de roeping lief te hebben concreet vorm in het dagelijkse leven via een reeks keuzes, die hun uitdrukking krijgen in levensstaten (huwelijk, het gewijde ambt, godgewijd leven, enz.), beroepen, vormen van sociaal en maatschappelijk engagement, levensstijl, het gebruik van tijd en geld, enz. Of deze keuzes nu bewust gemaakt of eenvoudig aanvaard zijn, het gaat om keuzes waaraan niemand zich kan onttrekken. Het doel van het onderscheiden van de roeping is uit te vinden hoe je ze kunt omvormen, in het licht van het geloof, tot stappen naar de volheid van de vreugde waartoe iedereen geroepen is.

De Kerk is zich ervan bewust dat te bezitten “wat de kracht en schoonheid van jongeren uitmaakt, [namelijk] het vermogen om verheugd te zijn aan het begin van een onderneming, om zichzelf totaal te geven zonder iets terug te houden, om zichzelf weer bij elkaar te rapen en opnieuw te beginnen in de zoektocht naar nieuwe veroveringen.” (*Boodschap van*

Vaticanum II aan de jongeren, 8 december 1965). De rijkdommen van de spirituele traditie van de Kerk bieden vele middelen voor het begeleiden van de rijping van het geweten en van een authentieke vrijheid.

In dit perspectief begint met het voorliggende *Vorbereidend Document* de fase van consultatie van het gehele Volk van God. Dit document - gericht aan de synodes en concilies van de patriarchen van de Oosters katholieke Kerken *sui iuris*, de bisschoppenconferenties, de dicasteries van de Romeinse Curie en de Vereniging van Algemeen Oversten - sluit af met een aantal vragen. De raadpleging zal ook voor alle jongeren openstaan via een website met vragen over hun verwachtingen en hun levens. De antwoorden op beide vragenreeksen zal de basis vormen voor het ontwerpen van een "werkdokument" of *Instrumentum laboris*, dat het referentiepunt zal zijn in de gedachtewisseling tussen de synodevaders.

Dit *Vorbereidend Document* stelt een reflectie voor in drie stappen, te beginnen met een samenvattende beschrijving van enkele van de sociale en culturele dynamieken van de wereld waarin jongeren opgroeien en hun besluiten nemen, met het voorstel deze te lezen in het licht van het geloof. Het document loopt dan de fundamentele stappen in het proces van onderscheiding na, waarvan de Kerk bemerkt dat het de basismethode is, die zij jongeren kan aanbieden, zodat zij, in het licht van het geloof, hun roeping kunnen ontdekken. Ten slotte behandelt het document de belangrijkste punten in een pastoraal roepingen-programma voor de jeugd. Het document is dus niet volledig, maar dient als een soort landkaart om tot verdere gedachtewisseling aan te sporen, waarvan de vruchten slechts aan het einde van de synodale weg beschikbaar zullen zijn.

IN DE VOETSTAPPEN VAN DE GELIEFDE LEERLING

Het evangelische beeld van de apostel Johannes kan tot inspiratie dienen aan het begin van dit proces. In de traditionele lezing van het vierde Evangelie is hij zowel het voorbeeld van een jongere die ervoor kiest Jezus te volgen als ook “de leerling van wie Jezus hield” (*Joh.* 13,23; 19,26; 21,7).

“Hij richtte het oog op Jezus die voorbijging en sprak: “Zie, het Lam Gods.” De twee leerlingen hoorden hem dat zeggen en gingen Jezus achterna. Jezus keerde zich om en toen Hij zag dat zij Hem volgden, vroeg Hij hun: “Wat verlangt gij?” Ze zeiden tot Hem: “Rabbi” – vertaald betekent dit: Meester – “waar verblijft ge?” Hij zei hun: “Gaat mee om het te zien”. Daarop gingen zij mee en zagen waar Hij zich ophield. Die dag bleven zij bij Hem. Het was ongeveer het tiende uur.” (*Joh.* 1,36-39)

Tijdens de zoektocht naar betekenis van hun leven horen de twee discipelen van Johannes de Doper Jezus de doordringende vraag stellen: “Wat verlangt gij?”. Op hun antwoord “Rabbi” – vertaald betekent dit “Meester” – “waar verblijft ge?” antwoordt de Heer met een uitnodiging: “Gaat mee om het te zien” (*Joh.* 1,38-39). Tegelijkertijd roept Jezus hen op om een innerlijke reis te gaan beginnen en bereid te zijn om concreet in beweging te komen, zonder echt te weten waar dat hen heen zal leiden. Het zal een gedenkwaardige ontmoeting blijken, in die mate dat zij zelfs het precieze tijdstip op de dag onthouden (vgl. *Joh.* 1,39). Dankzij hun moed om te gaan en te zien, zullen de discipelen de trouwe vriendschap van Christus ervaren en in staat zijn dagelijks met Hem te leven, zullen zij ondervraagd en geïnspireerd worden door zijn woorden en zullen zij diep worden geraakt en bewogen door zijn handelen.

Johannes zal in het bijzonder geroepen worden om getuige te worden van het lijden en de verrijzenis van zijn Meester. Tijdens het Laatste Avondmaal (vgl. *Joh.* 13, 21-29) brengt zijn vertrouwdheid met Hem hem ertoe zijn hoofd aan Jezus’ borst te laten rusten en te vertrouwen op zijn woorden. Door Simon Petrus naar het huis van de hogepriester te volgen, zal Johannes geconfronteerd worden met de nacht van de beproeving en de eenzaamheid (vgl. *Joh.* 18,13-27). Aan de voet van het kruis aanvaardt hij de diepe smart van de Moeder, aan wie hij toevertrouwd wordt, terwijl hij de verantwoordelijkheid van de zorg voor haar op zich neemt (vgl. *Joh.* 19,25-27). Op Paasmorgen deelt hij met Petrus in de onbedaarlijke, maar hoopvolle race naar het lege graf (vgl. *Joh.* 20,1-10). Ten slotte zal hij, tijdens de wonderbaarlijke visvangst op het Meer van Galilea (vgl. *Joh.* 21,1-4), de Verrezen Heer herkennen en daarvan aan de gehele gemeenschap getuigenis afleggen. De figuur van Johannes kan ons helpen om te begrijpen dat het ervaren van de roeping een geleidelijk proces is van innerlijke onderscheiding en geloofsgroei, dat leidt tot het ontdekken van de vreugde van de liefde en van het leven in volheid door jezelf te geven en deel te nemen aan de verkondiging van het Goede Nieuws.

JONGEREN IN DE WERELD VAN VANDAAG

Dit hoofdstuk is geen allesomvattende analyse van de samenleving of de leefwereld van jongeren, maar het bevat de resultaten van onderzoek in de sociale sfeer, die nuttig zijn voor het thema van de onderscheiding van de roeping, en ook om “ons er diep door te laten raken en een concreet fundament te geven aan de ethische en spirituele reis” (*Laudato Si*, 15).

Het beeld dat geschetst wordt op mondiaal niveau, vraagt er om aangepast te worden aan de specifieke omstandigheden van elke regio. Want naast de wereldwijde trends blijven de verschillen tussen de verscheidene regio's van de planeet belangrijk. In verschillende opzichten is het redelijk om te zeggen, dat er een veelvoud aan leefwerelden van de jeugd bestaat, niet één enkele. Onder de vele verschillen zijn er enkele bijzonder vermeldenswaardig. De eerste is het effect van de demografische dynamiek en maakt onderscheid tussen landen met hoge geboortecijfers, waar jongeren een significant en groeiend deel van de bevolking vormen, en die landen waar de bevolking afneemt. Een tweede verschil is historisch bepaald en onderscheidt landen en continenten met een oude Christelijke traditie – waarvan de cultuur draagster van een herinnering is, die niet verloren mag gaan - en landen en continenten waarvan de cultuur gekenmerkt wordt door andere religieuze tradities, waar het Christendom in de minderheid is en vaak pas recent aanwezig. Ten slotte mag ook het verschil tussen het mannelijk en het vrouwelijk geslacht niet vergeten worden. Aan de ene kant bepaalt het geslacht verschillende vormen van perceptie, aan de andere kant vormt het geslacht de basis van verschillende vormen van overheersing, uitsluiting en discriminatie, die alle samenlevingen moeten overwinnen.

Op de volgende pagina's verwijst het woord “jongeren” naar personen ongeveer tussen de 16 en 29 jaar, in het bewustzijn dat ook dit element aan lokale omstandigheden moet worden aangepast. In ieder geval is het goed in gedachte te houden dat de term “jeugd”, niet in de eerste plaats een bepaalde categorie van personen identificeert, maar een levensfase is die iedere generatie op een unieke, onherhaalbare manier herinterpreteert.

1. Een snel veranderende wereld

Een snel proces van verandering en transformatie is de belangrijkste karakteristiek van hedendaagse samenlevingen en culturen (vgl. *Laudato Si*, 18). De combinatie van een hoge complexiteit en van snelle verandering creëert een situatie van fluiditeit en onzekerheid, zoals niet eerder beleefd is. Dit feit moet men accepteren zonder *a priori* te beoordelen of het een probleem is of een kans. Deze situatie vraagt een brede blik en een vaardigheid om lange termijn doelstellingen te bepalen, daarbij rekening houdend met duurzaamheid en met de gevolgen van de keuzes van vandaag voor de toekomst.

De groei van onzekerheid is van invloed op een toestand van kwetsbaarheid, oftewel een combinatie van sociaal ongemak en economische moeilijkheden naast gevoelens van onveiligheid bij een groot deel van de bevolking. Op het gebied van werk kunnen we denken aan zaken als werkloosheid, groei in de flexibiliteit van de arbeidsmarkt en uitbuiting vooral van minderjarigen, of ook aan het geheel van maatschappelijke, economische en sociale

oorzaken en zelfs van milieu-invloeden, die de overweldigende toename van het aantal vluchtelingen en migranten verklaren. Vergeleken met de weinige bevoorrechten, die de voordelen kunnen benutten die de processen van economische globalisering bieden, leven veel mensen in een precaire en onveilige situatie, wat invloed heeft op hun levensloop en de keuzes, die zij in hun leven maken. Globaal gezien wordt de hedendaagse wereld gekenmerkt door een “wetenschappelijke” cultuur, die vaak bepaald wordt door de technologie en de eindeloze mogelijkheden die de wetenschap belooft, waarbinnen “treurigheid en eenzaamheid op lijkt te rukken, niet in de minste mate onder jonge mensen” (*Misericordia et misera*, 3). Zoals werd geleerd in de encycliek *Laudato Si*, is de verstrengeling van een technocratisch paradigma en een verwoed streven naar kortetermijnwinsten de basis van een “wegwerpcultuur”, die miljoenen mensen uitsluit, waaronder vele jonge mensen, en leidt tot een willekeurige uitbuiting van natuurlijke grondstoffen en een afbraak van het milieu, zodat de toekomst van de komende generaties wordt bedreigd (vgl. 20-22).

Het moet niet vergeten worden, dat veel samenlevingen in toenemende mate multicultureel en multireligieus zijn. Vooral de aanwezigheid van verschillende religieuze tradities vormt zowel een uitdaging als een kans. Deze situatie kan de desoriëntatie en de verleiding van het relativisme doen toenemen, maar kan tegelijkertijd voorzien in de toename van mogelijkheden voor vruchtbare dialoog en wederzijdse verrijking. Vanuit het gezichtspunt van het geloof blijkt dit een teken van onze tijd te zijn, dat vraagt om verder te komen met een cultuur van luisteren, respect en dialoog.

2. Nieuwe generaties

De huidige jongeren beleven hun eigen levensomstandigheden in een wereld die verschilt van die van hun ouders en opvoeders. Economische en sociale veranderingen hebben niet alleen het systeem van betrekkingen veranderd, maar onderhuids veranderen ook de ambities, behoeften, gevoelens en de manier van met elkaar omgaan van jongeren. Ook al lijkt het vanuit een bepaald oogpunt dat door de globalisering de jongeren in alle delen van de wereld homogener worden, toch blijven er in de lokale leefomgeving culturele en institutionele bijzonderheden, die hun weerslag hebben op het socialiseringsproces en de vorming van een persoonlijke identiteit.

De uitdaging van het multiculturalisme is op een bijzondere manier aanwezig in de leefwereld van jongeren; bijvoorbeeld met de bijzonderheden van de “tweede generaties” (oftewel: die jongeren, die opgroeien in een samenleving en cultuur die verschilt van die van hun ouders, als gevolg van migratie), of in een bepaalde betekenis, voor de kinderen van “gemengde” ouders (vanuit het standpunt van etniciteit, cultuur en/of religie).

In veel delen van de wereld ondergaan jongeren bijzonder harde omstandigheden, waarin het moeilijk wordt ruimte te maken voor echte levenskeuzes, omdat zij niet eens de minimale mogelijkheden hebben om vrijheid uit te oefenen. We kunnen denken aan jongeren die in armoede of uitsluiting leven, aan hen die zonder ouders of familie opgroeien; of niet in staat zijn naar school te gaan, aan de kinderen en de opgroeiende jongens en meisjes, die op straat leven in vele randgebieden, aan de jongeren die werkloos zijn, verdreven personen en migranten; diegenen die het slachtoffer zijn van uitbuiting, verhandeling en slavernij; kinderen en jongeren die met geweld worden aangeworven in criminele bendes of in irreguliere milities,

aan kinderbruidjes of meisjes, die tegen hun wil tot een huwelijk worden gedwongen. Te veel mensen in deze wereld maken direct de overgang van kindschap naar volwassenheid en naar een last van een verantwoordelijkheid die zij niet in staat waren te kiezen. Vaak zijn het meisjes, tienermeisjes en jonge vrouwen die nog grotere moeilijkheden het hoofd moeten bieden dan hun leeftijdsgenoten.

Onderzoeken die op internationaal niveau zijn uitgevoerd, kunnen ons helpen enkele karakteristieke kenmerken van jongeren in onze tijd vast te stellen.

Betrokkenheid en deelname

Jongeren zien zichzelf niet als een achtergestelde klasse of sociale groep, die bescherming nodig heeft, of, bijgevolg, als passieve ontvangers van pastorale programma's of van politieke keuzes. Velen van hen willen actief deelnemen in de veranderingsprocessen in de huidige tijd. We zien dit bevestigd in de ervaringen van betrokkenheid en innovatie van onderop, waarin jongeren vaak de belangrijkste, leidende figuren zijn, ook al zijn ze niet de enigen.

De bereidheid om deel te nemen en mee te werken in concrete activiteiten, waarin de persoonlijke bijdrage van ieder aanleiding is voor een identiteitsstichtende erkenning gaat samen op met intolerantie jegens milieus waarin jongeren, terecht of onterecht, voelen dat zij geen ruimte krijgen of niet gestimuleerd worden. Dat kan leiden tot berusting of tot moeite om te verlangen, te dromen en plannen te maken, zoals dat wordt gezien in de verbreiding van het fenomeen NEET ('*not in education, employment or training*' d.w.z. jongeren die niet bezig zijn met een, studie, baan of beroepsopleiding). De discrepantie tussen jongeren die passief en ontmoedigd zijn en die ondernemend en energiek zijn, komt voort uit de concrete mogelijkheden die ieder krijgt in de samenleving en het gezin waarin hij of zij zich ontwikkelt, naast de ervaringen van betekenis, relaties en waarden, die al opgedaan zijn voor de intrede van de jeugdijaren. Behalve passiviteit kan een gebrek aan vertrouwen in zichzelf en in de eigen vaardigheden zich uiten in een overmatige zorg voor het zelfbeeld en een zich onderdanig conformeren aan voorbijgaande trends.

Persoonlijke en institutionele referentiepunten

Verschillende onderzoeken tonen aan dat jongeren behoefte hebben aan voorbeeldfiguren, die dichtbij hen staan, geloofwaardig zijn, consequent en eerlijk, naast plaatsen en gelegenheden om hun vaardigheid zich tot anderen te verhouden (zowel tot volwassenen als leeftijdsgenoten) en met hun gevoelens en emoties om te gaan te kunnen testen. Jongeren kijken uit naar figuren, die in staat zijn empathie te uiten en hun ondersteuning, bemoediging en hulp in het herkennen van hun grenzen kunnen bieden, zonder dat zij hun het gevoel geven te worden geoordeeld.

Vanuit dit gezichtspunt is de rol van ouders en familie cruciaal, maar toch ook soms problematisch. Oudere generaties zijn vaak geneigd het potentieel van jongeren te onderschatten. Zij leggen de nadruk op hun zwaktes en hebben moeite met het begrijpen van de behoeftes van de jongeren. Ouders en volwassen opvoeders kunnen zich ook bewust zijn van hun eigen fouten en weten wat zij jonge mensen liever niet zien doen. Echter hebben zij vaak geen duidelijk idee hoe zij jongeren kunnen helpen zich op hun toekomst te richten. Hieromtrent zijn de twee meest voorkomende reacties het te verkiezen niets te zeggen en het

opleggen van de eigen keuzes. Afwezige of overbeschermende ouders maken hun kinderen onvoorbereid het leven tegemoet te treden en hebben de neiging de risico's te onderschatten of geobsedeerd te zijn door een angst om fouten te maken.

Jongeren zoeken echter niet alleen voorbeeldfiguren onder volwassenen; zij hebben een sterke behoefte aan een open uitwisseling met hun leeftijdsgenoten. Als gevolg daarvan hebben zij gelegenheden nodig waarbij zij vrij met elkaar kunnen omgaan om hun gevoelens en emoties te uiten, om op een informele manier te leren en te experimenteren met rollen en vaardigheden, zonder druk of angst.

Jongeren zijn vaak geneigd voorzichtig te zijn bij mensen buiten de kring van hun persoonlijke relaties, en koesteren vaak een wantrouwen, onverschilligheid of boosheid ten opzichte van instituten. Dat betreft niet alleen de politiek, maar ook steeds meer de onderwijsinstituten en de Kerk als instituut. Zij willen dat de Kerk dichter bij de mensen staat en meer aandacht heeft voor sociale thema's, maar realiseren zich dat dit niet onmiddellijk zal gebeuren.

Dit alles vindt plaats in een context waarin het kerkklidmaatschap en de religieuze praxis steeds meer de kenmerken van een minderheid worden en waarin jongeren daar niet "tegen" zijn, maar leren om te leven "zonder" de God die het Evangelie presenteert, en "zonder" de Kerk, en te vertrouwen op alternatieve en weinig geïnstitutionaliseerde vormen van religie en spiritualiteit of hun toevlucht te nemen bij sekten of bij religieuze ervaringen met een sterk identiteitsprofiel. Op veel plaatsen raakt de aanwezigheid van de Kerk minder wijdverbreid en kan men als gevolg daarvan de Kerk minder gemakkelijk ontmoeten, terwijl de overheersende cultuur vaak verlangens uitdraagt, die niet overeenstemmen met de waarden van het Evangelie, of dat nu elementen uit de eigen traditie zijn of de lokale expressie van de globalisering, die wordt gekarakteriseerd door het consumentisme en individualisme.

Naar een hyper-verbonden generatie

Jongere generaties worden tegenwoordig gekenmerkt door de band met de moderne communicatietechnologieën en met wat gewoonlijk de "virtuele wereld" wordt genoemd, maar die zeer reële uitwerkingen heeft. Dit biedt de mogelijkheid van toegang tot een scala van mogelijkheden, die de voorgaande generaties niet hadden, maar brengt tegelijkertijd risico's met zich mee. Het blijft echter zeer belangrijk om er op te focussen hoe de ervaring van technologisch bemiddelde relaties de opvatting van de wereld, van de realiteit en van interpersoonlijke relaties bepaalt. Op basis hiervan is het pastorale handelen geroepen om deze uitdaging aan te gaan en een passende cultuur te ontwikkelen.

3. De jongeren en de keuzes

In de context van fluïditeit en onveiligheid die we geschetst hebben, vereist de overgang naar het volwassen leven en het opbouwen van een persoonlijke identiteit in toenemende mate een "reflexieve" aanpak. Mensen zijn gedwongen hun levenspaden aan te passen en voortdurend zich hun keuzes opnieuw eigen te maken. Bovendien verbreidt zich samen met de westerse cultuur een opvatting van vrijheid die begrepen wordt als de mogelijkheid om toegang te hebben tot steeds nieuwe kansen. Jongeren weigeren een persoonlijke levensweg voort te zetten als dat betekent dat zij andere wegen in de toekomst opgeven: "Vandaag kies ik dit, morgen zien we wel." Zowel in affectieve relaties als op de arbeidsmarkt bestaat de

horizon eerder uit opties die altijd weer teruggedraaid kunnen worden dan uit definitieve keuzes.

In deze context werken de oude benaderingen niet meer en raakt de ervaring die doorgegeven wordt door de vorige generaties, snel in onbruik. Waardevolle kansen en verraderlijke risico's raken verstrengeld in een kluwen die niet gemakkelijk te ontwarren is. Adequate culturele, sociale en geestelijke middelen zijn dus onmisbaar geworden, opdat de mechanismen van het besluitvormingsproces niet geblokkeerd raken en we uiteindelijk, misschien uit angst om fouten te maken, verandering ondergaan in plaats van die te sturen. Om de woorden van paus Franciscus te gebruiken: "Hoe kunnen we de grootheid en de moed om veelomvattende beslissingen te nemen, om de ingevingen van het hart te volgen, weer aanwakkeren om daarmee de opvoedkundige en emotionele uitdagingen aan te gaan?' De zin die ik vaak gebruik is: 'Neem een risico! Neem een risico.' Wie geen risico aangaat, zal niet vooruitgaan. 'Maar wat als ik me vergis?' Gezegend zij God! Je zult meer vergissen als je stil blijft staan." (*Gesprek in Villa Nazareth*, 18 januari 2016)

De zoektocht naar manieren om de moed en de impulsen van het hart aan te wakkeren, moet noodzakelijkerwijs rekening houden met het feit, dat de persoon van Jezus en het Goede Nieuws dat Hij verkondigde vele jongeren blijven fascineren.

Het vermogen van jongeren om te kiezen is belemmerd door de moeilijkheden die gerelateerd zijn aan precaire situaties, namelijk, hun strijd om werk te vinden of de dramatische afwezigheid van mogelijkheden om te werken, obstakels in het bereiken van economische onafhankelijkheid en de onmogelijkheid om hun eigen loopbaan te bestendigen. Over het algemeen genomen zijn deze obstakels voor jonge vrouwen nog moeilijker te overwinnen.

De economische en sociale problemen van gezinnen, de manier waarop jongeren bepaalde kenmerken van de hedendaagse cultuur overnemen en de invloed van nieuwe technologieën vereisen een groter vermogen om te reageren, op de meest brede manier opgevat, op de educatieve uitdaging. Dit is de educatieve noodzaak, waarop paus Benedictus XVIe de nadruk legde in zijn *Brief aan de stad en het diocees Rome over de urgentie om de jongeren te onderwijzen* (21 januari 2008). Op globaal niveau moet rekening worden gehouden met de ongelijkheid tussen landen, net als het effect daarvan op de kansen die jongeren geboden worden op een snelle integratie in verschillende samenlevingen. Bovendien kunnen culturele en religieuze factoren leiden tot uitsluiting door bijvoorbeeld ongelijkheid tussen de geslachten of discriminatie ten opzichte van etnische of religieuze minderheden, die de meest ondernemende jongeren ertoe brengt hun toevlucht te nemen tot emigratie.

Deze situatie maakt het bijzonder urgent te bevorderen dat persoonlijke talenten worden ingezet voor een degelijk plan dat het algemeen welzijn doet groeien. Jongeren waarderen het als ze de gelegenheid hebben om actief mee te werken in concrete projecten, waarin ze hun vaardigheid om resultaten te boeken kunnen meten, leiderschap kunnen uitoefenen dat gericht is op het verbeteren van de context waarin ze leven, de gelegenheid om competenties te verwerven en te versterken die nuttig zijn voor hun leven en werk.

Sociale innovatie drukt een positief leiderschap uit, dat de situatie van de nieuwe generaties verandert: van verliezers die bescherming zoeken tegen de risico's van veranderingen worden ze tot subjecten van verandering, die in staat zijn nieuwe kansen te creëren. Het is belangrijk

dat jongeren – die vaak gelabeld worden met de stereotype van passiviteit en onervarenheid – alternatieven voorstellen en uitvoeren die laten zien hoe de wereld of de Kerk zou kunnen zijn. Als de samenleving of de christelijke gemeenschap wil dat er nieuwe dingen gebeuren, moeten zij ruimte geven aan nieuwe mensen die actie ondernemen. Met andere woorden, veranderingen ontwerpen volgens de principes van duurzaamheid vereist dat nieuwe generaties ervaring opdoen met een nieuw model van ontwikkeling. Dit is bijzonder problematisch in die landen en instituten waar de leeftijd van degenen die verantwoordelijke posities bekleden hoog en het tempo van generatiewisseling vertraagd is.

II

GELOOF, ONDERSCHIEDING, ROEPING

In de loop van deze synode wil de Kerk haar verlangen opnieuw bevestigen om iedere jongere, zonder uitzondering, te ontmoeten, te begeleiden en voor hem of haar zorg te dragen. We kunnen en willen hen niet overlaten aan de eenzaamheid en uitsluiting waaraan de wereld hen blootstelt. Dat hun leven een goede ervaring mag zijn, dat zij zichzelf niet verliezen op de weg van het geweld of van de dood, dat teleurstelling hen niet gevangen neemt en vervreemdt: voor dit alles kan iemand niet onverschillig blijven die het leven heeft ontvangen, gedoopt is in het geloof en zich ervan bewust is dat dit grote gaven zijn.

Vanwege deze gaven weten we dat ter wereld komen betekent de belofte van een goed leven tegenkomen en dat aanvaard en geliefd zijn de basiservaring is die in het hart van iedere persoon het vertrouwen legt om niet te worden overgelaten aan een gebrek aan zin en aan de duisternis van de dood, en de hoop om uitdrukking te geven aan de eigen individualiteit op de weg naar de volheid van het leven.

De wijsheid van de Oosterse Kerk helpt ons te ontdekken hoe dit vertrouwen geworteld is in de ervaring van de “drie geboorten”: de natuurlijke geboorte, oftewel, iemand wordt als vrouw of als man geboren in een wereld die hem kan huisvesten en in leven kan houden; de geboorte in het doopsel “wanneer iemand een kind van God uit genade wordt”, en dan een derde geboorte, dat de overgang is “van het lichamelijk leven in deze wereld naar het geestelijk leven in de volgende”, dat zich opent voor de rijpe uitoefening van de vrijheid (vgl. *De verhandelingen van Philoxenus van Mabbug*, een 5e eeuwse Syrische bisschop, 9).

Anderen de gave aanbieden die we zelf hebben ontvangen, betekent hen te begeleiden en hen nabij zijn op deze weg als zij te doen hebben met de zwakheden en moeilijkheden in hun leven, en vooral de vrijheden te ondersteunen, die zich nog vormen. Als gevolg hiervan wordt de Kerk, te beginnen bij haar herders, geroepen zichzelf te bevragen en haar roeping te herontdekken om zorg te dragen voor anderen, op de manier waarop paus Franciscus dit aan het begin van zijn pontificaat aanbeval: “zorg dragen, beschermen, vraagt om goedheid; het vraagt er om beleefd te worden met tederheid. In de Evangelieën komt de heilige Jozef over als een sterke en moedige man, een werkende man, maar in zijn hart zien we een grote tederheid, die niet de deugd van de zwakken is, maar in tegendeel juist een teken van sterkte van geest, en een vermogen tot bezorgdheid, tot medeleven, tot waarachtige openheid naar anderen toe, een vermogen tot liefhebben.” (*Homilie aan het begin van de Petrinische Dienst van de Bisschop van Rome*, 19 maart 2013).

Vanuit dit perspectief zullen nu enkele ideeën worden gepresenteerd met het oog op het begeleiden van jongeren, te beginnen met het geloof en het luisteren naar de traditie van de Kerk, met het duidelijke doel hen te ondersteunen in het onderscheiden van hun roeping en het maken van de fundamentele keuzes in het leven, daarbij startend vanuit het besef, dat sommige van deze keuzes onomkeerbaar zullen zijn.

1. Geloof en roeping

Geloven is de dingen zien zoals Jezus ze ziet (vgl. *Lumen fidei*, 18). Daardoor is het geloof de bron van het onderscheiden van de roeping, omdat geloof de onderscheiding van de roeping voorziet van de fundamentele inhoud, de specifieke ontwikkeling, de unieke stijl en de eigen pedagogie. Om deze genadegave vreugdevol en bereidwillig aan te nemen is het nodig deze vruchtbaar te maken door concrete en samenhangende keuzes .

“Niet gij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u en Ik heb u de taak gegeven op tocht te gaan en vruchten voort te brengen, die blijvend mogen zijn. Dan zal de Vader u geven al wat gij Hem in mijn Naam vraagt. Dit is mijn gebod, dat gij elkaar liefhebt.” (*Joh. 15: 16-17*). Als de roeping tot de vreugde van het liefhebben de fundamentele vraag is die God in het hart van iedere jongere heeft gelegd, zodat ieders bestaan vruchten zal dragen, is geloof zowel een gave van boven als een antwoord op het je gekozen en geliefd weten.

Geloof is “geen toevlucht voor de weekhartigen, maar iets dat onze levens verrijkt. Het maakt ons bewust van een schitterende roeping, de roeping tot liefhebben. Het verzekert ons ervan dat deze liefde betrouwbaar is en het waard is om zich er aan over te geven, want het heeft zijn basis in Gods trouw, die sterker is dan al onze zwakheid” (*Lumen fidei*, 53). Dit geloof “wordt een licht dat al onze sociale betrekkingen kan verlichten” en draagt zo bij aan het bouwen van “een universele broederschap” tussen de mannen en vrouwen van alle tijden (*ibid.*).

De Bijbel kent talrijke verhalen over roepingen en de antwoorden daarop van jongeren. In het licht van het geloof worden zij zich langzamerhand bewust van het project van hartstochtelijke liefde die God heeft voor ieder. Dit is de intentie van alle handelingen van God, vanaf de schepping van de wereld als een “goede” plaats, waar het mogelijk is het leven te aanvaarden en waar het gegeven wordt als een ketting van relaties waarop je kunt vertrouwen.

Geloven betekent luisteren naar de Geest en met al je verstand en gevoel de dialoog aangaan met het Woord, die de Weg, de Waarheid en het Leven is (vgl. *Joh. 14:6*) en leren om het te vertrouwen en te “belichamen” in de concrete dingen van het dagelijkse leven, op de momenten dat het Kruis dichtbij komt en wanneer je de vreugde ervaart van het zien van de tekens van de verrijzenis, net zoals de “geliefde leerling” dit deed. Dit is de uitdaging waar de christelijke gemeenschap en iedere gelovige voor staat.

De plek voor deze dialoog is het geweten. Zoals het Tweede Vaticaans Concilie leert, is het geweten “de meest verborgen kern en het heiligdom van de mens, waar hij alleen is met God, wiens stem klinkt in zijn binnenste” (*Gaudium et spes*, 16). Het geweten is daarom een onaantastbare plek waar de uitnodiging aanwezig is om een belofte te aanvaarden. De stem

van de Geest onderscheiden van andere roepstemmen en bepalen hoe daarop te antwoorden is de taak van iedere persoon. Anderen kunnen een persoon begeleiden en bevestigen, maar zij kunnen wat dit betreft nooit de plek van een andere persoon innemen.

Het leven en de geschiedenis leren dat mensen niet altijd gemakkelijk de concrete vorm van de vreugde waartoe God hen roept en waar hun verlangen naar uitgaat te herkennen, zeker in de huidige tijd van verandering en wijdverbreide onzekerheid. Op andere momenten moeten mensen om kunnen gaan met ontmoediging of de druk van andere emotionele gehechtheden, die een persoon op het pad naar voltooiing ophouden. Dat is de ervaring van velen, bijvoorbeeld van de jongeman die te veel rijkdommen bezat om vrij te zijn om de roeping van Jezus te aanvaarden en daarom verdrietig wegging, in plaats van vervuld van vreugde te zijn (vgl. *Mc* 10:17-22). De menselijke vrijheid verliest nooit, ondanks het feit dat deze altijd gezuiverd en vervolmaakt moet worden, de fundamentele vaardigheid het goede te herkennen en te doen. "Mensen, hoewel ze in staat zijn zich te verlagen tot het uiterste, zijn ook in staat boven zichzelf uit te stijgen, weer voor het goede te kiezen, en opnieuw te beginnen, ongeacht de mentale en sociale conditionering die zich aan hen opdringen" (*Laudato si'*, 205).

2. De gave van onderscheiding

Besluiten nemen en iemands handelen richting geven in situaties van onzekerheid en in confrontatie met conflicterende innerlijke krachten is de plaats waar de onderscheiding beoefend wordt. Onderscheiding is een klassieke term in de traditie van de Kerk, die toegepast wordt op een variëteit aan situaties. Inderdaad wordt een vorm van onderscheiding uitgevoerd bij het lezen van de tekenen van de tijd, die leidt tot het herkennen van de aanwezigheid en het handelen van de heilige Geest in de geschiedenis. Morele onderscheiding onderkent daarnaast wat goed is en wat kwaad. Geestelijke onderscheiding heeft tot doel verleidingen te herkennen om die te kunnen afwijzen en voort te gaan op het pad naar de volheid van het leven. De verbinding tussen de verschillende betekenissen van deze vormen is evident en ze kunnen nooit geheel van elkaar gescheiden worden.

Dit in het achterhoofd hebbend richten we ons hier op de onderscheiding van de roeping, oftewel op het proces waarin een persoon fundamentele keuzes maakt, in dialoog met de Heer en luisterend naar de stem van de Geest, te beginnen met de keuze van de levensstaat.

De vraag hoe men geen gelegenheden tot zelfrealisatie aan zich voorbij laat gaan betreft alle mannen en vrouwen, maar voor de gelovige wordt de vraag nog dieper en intenser. Hoe beleef je het goede nieuws van het Evangelie en beantwoord je aan de roeping, die de Heer geeft aan ieder die Hij ontmoet, ofwel in het huwelijk, in het gewijde ambt of het godgewijde leven? Waar kunnen de talenten van een persoon het best benut worden: in een beroepsleven, in vrijwilligerswerk, in de dienst aan de geringsten of in betrokkenheid bij het politieke leven?

De Geest spreekt en handelt in het leven van ieder persoon in gebeurtenissen, die in zichzelf niet expliciet en ambigu zijn, omdat zij openstaan voor verschillende interpretaties. Hun betekenis verhelderen met het oog op een beslissing vereist een proces van onderscheiding. De drie werkwoorden in *Evangelii Gaudium* 51, die daar onderscheiding beschrijven, te weten "onderkennen", "interpreteren" en "kiezen", kunnen een hulp zijn om een proces te beschrijven

dat zowel voor individuen, als ook voor groepen en gemeenschappen geschikt is, in de wetenschap dat de grenzen tussen de verschillende fases in de praktijk nooit zo duidelijk zijn.

Onderkennen

“Onderkennen” gaat in de eerste plaats over de effecten die de gebeurtenissen in je leven, de mensen die je ontmoet en de woorden die je hoort of leest, op je innerlijk leven hebben: een verscheidenheid aan “verlangens, gevoelens en emoties” (*Amoris Laetitia*, 143) en hun diverse uitingen: verdriet, somberheid, vervulling, angst, vreugde, vrede, een gevoel van leegte, tederheid, boosheid, hoop, apathie, enz. Een persoon voelt zich aangetrokken of geduwd in verschillende richtingen, zonder dat er één zo duidelijk voor mij is dat ik die moet nemen, een tijd van ups en downs en in sommige gevallen een werkelijke innerlijke strijd. “Onderkennen” vereist dat je deze rijkdom aan emoties laat opkomen en dat je de verschillende passies benoemt, zonder ze te beoordelen. Er hoort ook bij dat je de “smaak” die ervan achterblijft vaststelt, dat wil zeggen de harmonie of disharmonie tussen wat je ervaren hebt en wat er dieper in je innerlijk is.

In deze fase is het Woord van God van groot belang. Erover mediteren mobiliseert in feite de passies, net als in alle ervaringen die iemands innerlijke zelf raken, maar het geeft tegelijkertijd de mogelijkheid dat ze naar boven komen en dat je je ermee kunt identificeren in de gebeurtenissen die er worden verteld. De fase van “onderkennen” richt zich op de vaardigheid te luisteren naar de gevoelens en emoties, zonder uit angst de moeite om stil te zijn te vermijden. Dat is een fundamentele stap in de persoonlijke groei, in het bijzonder voor jongeren, die met grotere nadruk de intensiteit van de verschillende verlangens ervaren en daar ook bang van kunnen worden en daarom zelfs afzien van de grote stappen, waartoe ze aangetrokken voelen.

Interpreteren

Het “onderkennen” van wat men ervaren heeft, is niet voldoende. Men moet het ook “interpreteren”, met andere woorden, begrijpen waartoe de Geest oproept in datgene wat de Geest wekt in een ieder. Heel vaak beperkt men zich ertoe te vertellen over een ervaring en te benadrukken dat “dit diepe indruk op me gemaakt heeft”. Het kost dan moeite de bron en betekenis van de verlangens en emoties die men heeft ervaren, te begrijpen en te toetsen of zij in een constructieve richting leiden of dat zij iemand zich doen terugtrekken in zichzelf.

Deze interpretatieve fase is heel fijnzinnig. Er is geduld, waakzaamheid en zelfs een bepaalde geleerdheid voor nodig. Iemand moet in staat zijn rekening te houden met de gevolgen van sociale en psychologische conditionering. Dat vereist ook de inzet van iemands intellectuele vermogens, zonder dat je in de val trapt van het uitdenken van abstracte theorieën over wat goede en mooie dingen om te doen zouden zijn. Ook bij de onderscheiding geldt, dat “werkelijkheid groter is dan ideeën” (*Evangelii gaudium*, 231). Evenzo kan het “interpreteren” het niet achterwege laten om de realiteit het hoofd te bieden en af te wegen welke mogelijkheden realistisch gezien beschikbaar zijn.

Het “interpreteren” van verlangens en innerlijke bewegingen vereist een eerlijke confrontatie, in het licht van Gods Woord, met de morele eisen van het Christelijke leven en daarbij moet men altijd proberen deze toe te passen in de concrete situatie waarin men leeft. Deze

inspanning leidt voor degene die haar levert niet tot een zich neerleggen bij de legalistische logica van het absolute minimum, maar in plaats daarvan tot het zoeken van een weg, waarop men de eigen gaven en eigen mogelijkheden het beste kan inzetten. Daarom is dit een aantrekkelijk en inspirerend voorstel voor jongeren.

Het werk van de “interpretatie” wordt uitgevoerd in een innerlijke dialoog met de Heer, waarbij alle vaardigheden van de persoon geactiveerd worden. De assistentie van een ervaren persoon in het luisteren naar de Geest is anderzijds een waardevolle ondersteuning die de Kerk biedt en het zou niet wijs zijn deze ondersteuning achterwege te laten.

Kiezen

Wanneer eenmaal de wereld van de verlangens en emoties onderkend en geïnterpreteerd is, wordt het nemen van een besluit tot een uitoefening van authentiek menselijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid, ook al is deze natuurlijk altijd gebonden aan een concrete situatie en daarom beperkt. De keuze onttrekt zich dan aan de blinde kracht van de driften, waaraan een zeker modern relativisme geneigd is de rol van laatste criterium toe te kennen, die de mens gevangen zetten in onbestendigheid. Tegelijkertijd bevrijdt de keuze ons van onderwerping aan krachten van buiten de persoon komen en dus van heteronoom zijn en dit alles vereist ook een levenssamenhang.

In de geschiedenis was het lange tijd gebruikelijk, dat de belangrijke besluiten in het leven niet door de personen die het betrof, werden genomen. In sommige delen van de wereld is het nog zo, zoals eerder gezegd werd in het eerste hoofdstuk. Het bevorderen van echt vrije en verantwoordelijke keuzes, volledig afstand nemend van de praktijken van het verleden, blijft het doel van elk serieus roepingenpastoraat. Onderscheiding is het belangrijkste middel om de onschendbare plaats van het geweten veilig te stellen, zonder te pretenderen zijn plaats in te nemen (vgl. *Amoris Laetitia*, 37).

Een besluit moet beproefd worden door feiten om te zien of het een juist besluit is. Een keuze kan niet gevangen blijven in een innerlijkheid, die dreigt virtueel of onrealistisch te blijven – dit is een werkelijk gevaar in de huidige cultuur – maar is geroepen zich te vertalen naar actie, naar vleeswording, naar de start van een weg, waarmee het risico wordt aangegaan de werkelijkheid te ontmoeten die de oorzaak was van de verlangens en emoties. Andere verlangens en emoties zullen in deze fase ontstaan; deze te “onderkennen” en te “interpreteren” maakt het mogelijk om te bevestigen dat de genomen beslissing goed was of dat het raadzaam is haar te herevalueren. Het is derhalve belangrijk om “naar buiten te gaan”, met name om de angst een fout te maken los te laten, die zoals we eerder zagen, verlamrend kan werken.

3. Wegen naar roeping en missie

Het onderscheiden van de roeping wordt niet voltrokken in een handeling op één specifiek moment, ook al is het in het verhaal van iedere roeping mogelijk om beslissende momenten of ontmoetingen aan te wijzen. Zoals voor alle belangrijke dingen in het leven geldt, is het onderscheiden van de roeping een lang proces, dat zich door de tijd heen ontvouwt. In het verloop van dit proces blijft men letten op de tekens die de Heer gebruikt om een roeping die

heel persoonlijk en uniek is, te preciseren en te specificeren. De Heer vroeg Abraham en Sara te vertrekken, maar alleen in een geleidelijk proces - niet zonder misstappen - werd duidelijk wat het aanvankelijk mysterieuze "land dat Ik je zal laten zien" (*Gen. 12:1*) was. Maria zelf werd zich geleidelijk meer bewust van haar roeping door het overwegen van de woorden die ze hoorde en de gebeurtenissen die plaatsvonden, zelfs die welke ze niet begreep (vgl. *Luc. 2: 50-51*).

Tijd is van fundamenteel belang om de werkelijke gerichtheid van de genomen beslissing te toetsen. Zoals in de Bijbel op elke bladzijde wordt geleerd, is iedere roeping gericht op een missie die met vrees of enthousiasme wordt aangegaan.

Het aanvaarden van de missie impliceert de bereidheid zijn of haar leven te riskeren en de weg van het Kruis te gaan, in de voetstappen van Jezus, die vastberaden koers zette naar Jeruzalem (vgl. *Luc. 9:51*) om zijn leven voor de mensheid te geven. Slechts wanneer een persoon er van afziet de eigen behoeften in het middelpunt te stellen, kan zich een ruimte openen om Gods plan te verwelkomen in het familieleven, het gewijde ambt, of het godgewijde leven en het serieus uitoefenen van zijn beroep en het oprecht zoeken naar het algemeen welzijn. Vooral op plekken waar de cultuur diepgaand gekenmerkt wordt door het individualisme moet men onderzoeken in welke mate een keuze bepaald wordt door een streven naar narcistische zelfvervulling en in welke mate het daarentegen de bereidheid bevat de eigen existentie te beleven volgens de logica van de edelmoedige gave van zichzelf. Zodoende zijn contact met armoede, kwetsbaarheid en nood van groot belang op de weg van het onderscheiden van de roeping. Wat betreft de toekomstige herders is het vooral passend de groei in bereidheid om zich te laten doortrekken van de "geur van de schapen" te onderzoeken en te bevorderen.

4. Begeleiding

Ten grondslag aan het onderscheidingsproces liggen drie overtuigingen, die verworteld zijn in de ervaring van ieder mens, die wordt begrepen in het licht van het geloof en de christelijke traditie. De eerste is dat de Geest van God werkt in het hart van iedere man en vrouw door gevoelens en verlangens, die verbonden zijn met ideeën, beelden en plannen. Door zorgvuldig te luisteren heeft de mens de gelegenheid deze signalen te interpreteren. De tweede overtuiging bestaat daarin dat het menselijke hart, vanwege zijn zwakheid en zonde, normaal gesproken verdeeld is, omdat het wordt aangetrokken door verschillende en zelfs tegengestelde gevoelens. De derde overtuiging is dat de levensweg in ieder geval een keuze oplegt, omdat men niet onbepaald besluiteloos kan blijven. Maar men moet zich voorzien van instrumenten om de roepstem van de Heer te herkennen die ons roept tot de vreugde van de liefde en ervoor te kiezen deze te beantwoorden.

Onder deze middelen benadrukt de spirituele traditie het belang van de persoonlijke begeleiding. Om een andere persoon te begeleiden is het niet genoeg de theorie over de onderscheiding te bestuderen; het is nodig zich de ervaring eigen te maken van het interpreteren van de bewegingen van het hart om het handelen van de Geest te herkennen, wiens stem kan spreken tot de eigenheid van een ieder. Persoonlijke begeleiding vraagt om de constante verfijning van de eigen gevoeligheid voor de stem van de Geest en leidt ertoe in de persoonlijke kenmerken een bron en een rijkdom te ontdekken.

Het gaat er om iemands relatie met God te bevorderen en te helpen om weg te nemen wat hem of haar daarbij hindert. Hier ligt het verschil tussen de begeleiding ten behoeve van de onderscheiding en psychologische ondersteuning, die echter, wanneer deze openstaat voor het transcendente, dikwijls van wezenlijk belang is. De psycholoog ondersteunt een persoon in zijn moeilijkheden en helpt hem zich bewust te worden van zijn zwaktes en mogelijkheden. Geestelijke begeleiding heroriënteert een persoon naar de Heer toe en bereidt de grond voor op een ontmoeting met Hem (vgl. *Joh.* 3:29-30).

De passages uit het Evangelie die vertellen over Jezus' ontmoeting met de mensen van zijn tijd, belichten enkele elementen die deel uitmaken van het ideale profiel van iemand die een jongere begeleidt in de onderscheiding van de roeping, namelijk een liefdevolle blik (de roeping van de eerste discipelen, vgl. *Joh.* 1:35-51), een woord van gezag (lerend in de synagoge van Kafarnaüm, vgl. *Luc.* 4:32), een vaardigheid om "de naaste te worden" (de parabel van de Goede Samaritaan, vgl. *Luc.* 10:25-37), een keuze om "naast iemand te lopen" (de Emmaüsgangers, vgl. *Luc.* 24:13-35) en het authentieke getuigenis, zonder de angst om in te gaan tegen de meest verbreide vooroordelen (het wassen van de voeten bij het Laatste Avondmaal, vgl. *Joh.* 13:1-20).

In de taak van het begeleiden van de jongere generatie aanvaardt de Kerk haar roeping om mee te werken aan de vreugde van jongeren in plaats van te heersen over hun geloof (vgl. *2 Kor.* 1:24). Een zodanige dienst is uiteindelijk gegrond in gebed en in het vragen om de gave van de Geest, die ieder leidt en verlicht.

III

PASTORALE ACTIVITEIT

Wat betekent het voor de Kerk om jongeren te begeleiden om de roeping tot de vreugde van het Evangelie aan te nemen, met name in deze tijd van onzekerheid, vluchtigheid en onveiligheid?

Het doel van dit hoofdstuk is duidelijk te maken wat het betekent om de uitdaging van de pastorale zorg en de onderscheiding van de roeping ernstig te nemen, rekening houdend met de personen, de plaatsen en de ter beschikking staande hulpmiddelen. In deze zin sluiten pastorale zorg en zorg voor roepingen elkaar wederzijds in, terwijl we ons bewust zijn van de verschillen. Het zal geen alles omvattend overzicht zijn, maar zal aanwijzingen geven die aangevuld kunnen worden, op basis van de ervaringen van elke lokale Kerk.

1. Met jonge mensen op weg gaan

Om jongeren te begeleiden moet je stappen zetten buiten je eigen, vooraf bepaalde kaders. Je moet jongeren ontmoeten waar zij zijn, je aanpassen aan hun tijd en hun ritme; het betekent ook om hen serieus nemen in hun moeite om de werkelijkheid waarin zij leven, te verstaan en de boodschap die zij ontvangen hebben om te zetten in gebaren en woorden in hun dagelijkse inspanning om een persoonlijke geschiedenis te creëren en in hun meer of minder bewuste zoektocht naar betekenis in hun leven.

Elke zondag houden Christenen de herinnering aan Jezus die gekruisigd en verrezen is, levend in hun ontmoeting met Hem in de viering van de eucharistie. Veel kinderen worden gedoopt in het geloof van de Kerk en volgen de weg van de christelijke initiatie. Toch is dat niet hetzelfde als een volwassen keuze voor een leven in geloof. Om daartoe te komen is een weg nodig die soms over onverwachte paden en ver van de gebruikelijke plaatsen van de kerkelijke gemeenschap voert. Paus Franciscus zei hierover: “De roepingenpastoraal is het aanleren van de stijl van Jezus, die door de plaatsen van het dagelijkse leven trekt, zonder haast blijft staan en door met barmhartigheid naar onze broeders te kijken hen naar de ontmoeting met God de Vader toeleidt (*Toespraak aan de deelnemers van de Internationale Conferentie over Roepingenpastoraat*, 21 oktober 2016). Als men op weg is met de jongeren, wordt de gehele christelijke gemeenschap opgebouwd.

Precies omdat de voorgestelde boodschap de vrijheid van jongeren aangaat, moet men belang hechten aan de creativiteit van elke gemeenschap om voorstellen te ontwikkelen die recht doen aan de uniciteit van elk individu en de ontwikkeling ondersteunen. In veel gevallen gaat het er ook om het nieuwe een echte plaats te geven en niet het nieuwe te smoren door het in bestaande kaders te persen. Geen enkel zaad voor roepingen kan vruchtbaar worden als we slechts opgesloten blijven in het “gemakkelijke pastorale criterium dat zegt: ‘We hebben het altijd zo gedaan’” zonder “moedig en creatief te zijn in de opgave om de doelen, de structuren, de stijl en de methodes van evangelisatie in hun eigen gemeenschappen” opnieuw te bedenken (*Evangelii gaudium*, 33). Drie woorden uit het Evangelie, die de manier

beschrijven waarop Jezus de mensen van zijn tijd ontmoette, kunnen ons helpen deze pastorale stijl aan te nemen: “naar buiten gaan”, “zien”, en “roepen”.

Naar buiten gaan

De pastorale zorg voor de roepingen in deze zin, betekent in te gaan op de uitnodiging van paus Franciscus om “naar buiten te gaan”, in het bijzonder uit de starre houdingen, die de verkondiging van de vreugde van het Evangelie minder geloofwaardig maken, uit de schema's, waardoor mensen zich in een keurslijf geperst voelen en uit een manier van kerk zijn die soms een anachronisme lijkt. “Naar buiten gaan” is ook een teken van innerlijke vrijheid van de gebruikelijke activiteiten en zorgen, zodat jongeren protagonisten kunnen zijn. De jonge generatie zal de Kerk aantrekkelijker vinden, wanneer ze zien dat de gemeenschap de concrete en originele bijdrage, die zij kunnen leveren, aanneemt.

Zien

“Naar buiten gaan” in de wereld van jongeren vereist een bereidheid om tijd met hen door te brengen, te luisteren naar de verhalen van hun leven en aandacht te hebben voor hun vreugde, hoop, verdriet en angst, om daarin met hen te delen. Dat is de weg waardoor het mogelijk is het Evangelie te incultureren en elke cultuur te evangeliseren, ook die van jongeren. Als het Evangelie vertelt van de ontmoetingen van Jezus met de mannen en vrouwen van zijn tijd, belicht het Evangelie precies zijn vaardigheid om tijd met hen door te brengen en de fascinatie die zij ervaren met wie Hij zijn blik kruist. Hetzelfde geldt voor iedere zielenherder, die in staat is in de diepten van het hart te kijken zonder opdringerig of bedreigend te zijn. Dit is de ware blik van onderscheiding, die geen bezit wil nemen van andermans geweten noch het pad van Gods genade wil voorbestemmen uitgaande van zijn eigen schema's.

Roepen

In de verhalen van het Evangelie wordt Jezus' blik van liefde omgevormd in een woord, dat een oproep is iets nieuws te aanvaarden, te verkennen en op te bouwen. Roepen wil in de eerste plaats zeggen het verlangen weer opwekken en de mensen losmaken van wat hen geblokkeerd houdt en van het gemak waarmee ze achterover leunen. Roepen wil zeggen vragen stellen waarop geen kant-en-klare antwoorden zijn. Op deze manier, en niet door het voorschrijven van normen die gerespecteerd moeten worden, worden mensen aangemoedigd op weg te gaan en de vreugde van het Evangelie te ontmoeten.

2. Betrokkenen

Alle jongeren, zonder uitzondering

In het pastoraat zijn jongeren subject en geen object. Vaak worden ze in feite door de maatschappij gezien als een niet-nuttige of lastige aanwezigheid. De Kerk mag zo'n houding niet kopiëren, omdat alle jongeren, zonder uitzondering, het recht hebben om begeleid te worden op hun weg.

Iedere gemeenschap is bovendien geroepen aandacht te hebben voor arme, uitgesloten en gemarginaliseerde jongeren en hen tot protagonisten te maken. De naaste worden van jongeren die leven in grote armoede en ellende, geweld en oorlog, ziekte, invaliditeit en lijden, is een bijzondere gave van de Geest, die in staat is de stijl van een Kerk die “naar buiten gaat”, te laten oplichten. De Kerk zelf is geroepen om van jongeren te leren. Veel jonge heiligen geven hiervan een schitterend getuigenis en blijven een bron van inspiratie voor iedereen.

Een verantwoordelijke gemeenschap

De gehele christelijke gemeenschap zou de verantwoordelijkheid moeten voelen om de nieuwe generaties te onderwijzen en we moeten erkennen dat er vele christenen zijn die deze opgave op zich nemen, te beginnen met degenen die dit op zich hebben genomen binnen het kerkelijk leven. Ook de inspanningen van hen die in de ruimte van het dagelijks leven getuigenis afleggen van het goede leven van het Evangelie en de vreugde die daaruit voortvloeit, verdienen waardering. Ten slotte moet men de mogelijkheden van deelname van jongeren in de overlegorganen van diocesane en parochiële gemeenschap, te beginnen in de pastorale raden, waarderen door hen uit te nodigen hun creatieve bijdrage in te brengen en hun ideeën te verwelkomen, ook als ze provocerend lijken.

Overal in de wereld zijn er parochies, religieuze congregaties, organisaties, bewegingen en kerkelijke organen, die in staat zijn voor jongeren belangrijke ervaringen van groei en onderscheiding uit te denken en aan te bieden. Soms wordt in het project ruimte gelaten aan improvisatie en aan incompetentie. Het is een risico waartegen men zich moet verdedigen door de taak serieus te nemen om de jeugdpastoraal op een correcte, consistente en effectieve wijze te doordenken, te concretiseren, te coördineren en te implementeren. Een dergelijke taak heeft ook een specifieke en voortdurende voorbereiding nodig van degenen die verantwoordelijkheid dragen voor de vorming.

Voorbeeldfiguren

De rol van geloofwaardige volwassenen waarmee men in een positieve relatie kan treden is fundamenteel voor ieder verloop van de menselijke ontwikkeling en het onderscheiden van de roeping. Er zijn gelovigen met gezag nodig, met een duidelijke menselijke identiteit, een sterke betrokkenheid bij de Kerk, een zichtbaar spiritueel karakter, een sterke passie voor educatie en een groot vermogen tot onderscheiding. Soms echter hebben onvoorbereide en niet volgroeide volwassenen de neiging op een bezitterige en manipulatieve manier te handelen, waarmee zij een negatieve afhankelijkheid, flinke nadelige gevolgen en een ernstig anti-getuigenis achterlaten, wat nog erger kan worden tot op het niveau van misbruik.

Om ervoor te zorgen dat er geloofwaardige voorbeeldfiguren zijn, is het nodig hen op te leiden en te ondersteunen en hen grotere pedagogische vaardigheden aan te reiken. Op een speciale manier gaat dit op voor hen die de taak hebben personen te begeleiden in de onderscheiding van hun roeping tot het gewijde ambt en het godgewijde leven.

Ouders en familie: In iedere christelijke gemeenschap moet de onvervangbare opvoedkundige rol die door ouders en andere familieleden vervuld wordt, erkend worden. Binnen de familie zijn het in de eerste plaats de ouders die elke dag Gods zorg voor elke mens tot uitdrukking brengen door de liefde die hen met elkaar en met hun kinderen verbindt. Daarover heeft paus

Franciscus waardevolle aanwijzingen gegeven in een specifiek hoofdstuk in *Amoris laetitia* (vgl. 259-290).

Pastores: Ontmoetingen met priesters, die in staat zijn om werkelijk betrokken te zijn bij de jongeren door hun tijd en middelen aan hen te wijden, zijn mede dankzij het onzelfzuchtige getuigenis van godgewijde vrouwen en mannen, bepalend voor de groei van de nieuwe generaties. Hieraan heeft paus Franciscus herinnerd: “Ik vraag dit speciaal aan de herders van de Kerk, de bisschoppen en de priesters: jullie zijn de hoofdverantwoordelijken voor de christelijke en priesterlijke roepingen en deze taak kan niet worden overgelaten aan een bestuursapparaat. Ook jullie hebben een ontmoeting ervaren die jullie leven heeft veranderd, toen een andere priester - een parochiepriester, een biechtvader, een geestelijk begeleider - jullie geholpen heeft de schoonheid van de liefde van God te ervaren – en zo is het ook voor jullie: door naar buiten te gaan en naar jongeren te luisteren – dat vergt geduld! - kunnen jullie hen helpen om de bewegingen van hun hart te begrijpen en om hun stappen te oriënteren” (*Toespraak aan de deelnemers van de internationale conferentie over het pastorale werk voor de roepingen*, 21 oktober 2016).

Leraren en andere opvoeders: Veel katholieke leraren zijn als getuigen werkzaam op universiteiten en scholen in elke klas en op elk niveau. Velen zijn ook vurig en competent werkzaam op hun arbeidsplaats. Weer andere gelovigen zijn betrokken in het maatschappelijk leven en proberen daar het zuurdeeg te zijn voor een rechtvaardiger maatschappij. Als vrijwilligers zetten velen zich in voor het algemeen welzijn en de zorg voor de schepping. Met vrijetijdsactiviteiten en sport houden velen zich enthousiast en genereus bezig. Al deze mensen geven getuigenis van menselijke en christelijke roepingen die aanvaard en beleefd worden in trouw en toewijding. In degenen die hen zien, wekken zij een verlangen op om hetzelfde te doen. Edelmoedig antwoorden op de eigen roeping is de eerste manier om roepingenpastoraat uit te oefenen.

3. Plaatsen

Het dagelijkse leven en de sociale inzet

Volwassen worden betekent leren om autonoom de aspecten van het leven te managen die, tegelijk fundamenteel en alledaags zijn, namelijk het gebruik van tijd en geld, de stijl van leven en van consumeren, studie en vrije tijd, kleding en voedsel, het affectieve leven en de seksualiteit. Dit leerproces waarmee jongeren onvermijdelijk worstelen, is een gelegenheid om orde te brengen in het eigen leven en in de eigen prioriteiten en daarbij te experimenteren met manieren van kiezen, die een oefenterrein voor de onderscheiding kunnen worden en de eigen levensoriëntatie met het oog op belangrijkere keuzes consolideren. Hoe waarachtiger het geloof is, des te meer doet het een beroep op het dagelijks leven en laat het een beroep op zich doen. Bijzondere vermelding verdienen de vaak moeilijke en problematische ervaringen van het werkende leven of van het gebrek aan werk. Dit kunnen ook kansen zijn om de eigen roeping te aanvaarden of te verdiepen.

De armen roepen het uit, en met hen, de aarde. De verplichting om naar hen te luisteren kan een concrete gelegenheid zijn de Heer en de Kerk te ontmoeten en de eigen roeping te ontdekken. Zoals Paus Franciscus leert, kunnen de gemeenschappelijke activiteiten die zorg

dragen voor het gemeenschappelijke huis en de kwaliteit van leven van de armen, “wanneer zij uitdrukking geven aan een liefde die zich geeft, intense spirituele ervaringen worden” (*Laudato si'*, 232) en dientengevolge ook kansen voor de levensweg en voor de onderscheiding van de roeping.

De specifieke plaatsen van het pastoraat

De Kerk biedt jongeren specifieke plekken voor ontmoeting en voor culturele vorming, onderwijs, evangelisatie, viering en dienst en zij gaat in de frontlinie staan voor een open ontvangst van allen en van iedereen. De uitdaging voor deze plaatsen en voor hen die erbij betrokken zijn, is om steeds meer voortgang te maken in het ontwikkelen van een hecht netwerk van voorstellen, en om in de manier van handelen de stijl aan te nemen van “naar buiten gaan”, “zien”, en “roepen”.

- Op wereldniveau springen de Wereldjongerendagen er uit. Bisschoppenconferenties en bisdommen voelen in toenemende mate de noodzaak om jongeren specifieke evenementen en ervaringen aan te bieden.
- Parochies bieden ruimtes, activiteiten, tijden en routes aan voor de jongere generatie. Het sacramentele leven biedt fundamentele gelegenheden te groeien in de vaardigheid om de gave van God in het eigen bestaan te aanvaarden en is een uitnodiging om actief deel te nemen aan de zending van de Kerk. Jeugdcentra en gebedshuizen zijn tekens van de aandacht van de Kerk voor de jongeren.
- Katholieke universiteiten en scholen, met hun waardevolle dienst op het gebied van cultuur en vorming, zijn een ander instrument van de aanwezigheid van de Kerk onder jongeren.
- Sociale activiteiten en vrijwilligerswerk bieden gelegenheden om zich onbaatzuchtig in te zetten. De ontmoeting met mensen die armoede en uitsluiting ervaren, kan een gunstige gelegenheid bieden voor geestelijke groei en voor het onderscheiden van de roeping, omdat vanuit dit gezichtspunt de armen ook leermeesters zijn, of – meer nog – dragers van het goede nieuws dat de zwakheid de plaats is waar men de ervaring van redding kan opdoen.
- De kerkelijke verenigingen en bewegingen, maar ook vele plaatsen van spiritualiteit, bieden jongeren specifieke programma's voor onderscheiding aan. Missionaire ervaringen worden een altruïstische dienst en een vruchtbare uitwisseling. Het herontdekken van pelgrimsreizen als een vorm en stijl van het voortgaan op de levensweg heeft zijn waarde en lijkt veelbelovend. In veel gevallen ondersteunt en voedt de ervaring van de volksdevotie het geloof van de jongeren.
- Seminaries en vormingshuizen zijn plaatsen van strategisch belang; met name door een intens gemeenschapsleven maken zij het mogelijk voor de jongeren die zij opnemen, ervaringen op te doen, die hen op hun beurt in staat stellen anderen te begeleiden.

De digitale wereld

Vanwege de reeds genoemde redenen verdient de wereld van de *nieuwe media* speciale aandacht, omdat deze, vooral in het geval van de jongere generaties, echt een leefplek is geworden. De *nieuwe media* bieden veel nieuwe kansen, vooral met betrekking tot de toegang tot informatie en het leggen van relaties met mensen op verafgelegen plaatsen. Toch brengen ze ook risico's mee (zoals cyber-pesting, gokken, pornografie, gevaren van de *chat rooms*, ideologische manipulatie, enz.). Ondanks verschillen op dit gebied tussen de verschillende

regio's, is de christelijke gemeenschap nog altijd bezig haar aanwezigheid op deze nieuwe *Areopagus* aan het ontwikkelen, waar de jongeren Haar beslist iets te leren hebben.

4. Middelen

De talen van het pastoraat

Soms bemerken we dat tussen de kerkelijke taal en die van de jongeren zich een gat opent dat moeilijk te vullen is, hoewel er vele ervaringen zijn van vruchtbare ontmoetingen tussen het aanvoelen van jongeren en de voorstellen van de Kerk op het gebied van de Bijbel, de liturgie, de kunst, de catechese en de media. We dromen van een Kerk die ruimte weet te geven aan de wereld van de jongeren en hun talen, hun creativiteit en talenten weet te waarderen en er gebruik van te maken.

We erkennen dat in het bijzonder de sport een belangrijk opvoedkundig middel is, dat vele kansen biedt en dat muziek en andere artistieke uitdrukkingsvormen bij uitstek een expressieve taal zijn die de weg van de groei van jongeren begeleidt.

Opvoedkundige zorg en de weg van de evangelisatie

In het pastoraal handelen met jongeren, waarin het er meer om gaat processen te op gang te brengen dan ruimtes te domineren, ontdekken we voor alles het belang van de dienst aan de menselijke groei van ieder en de pedagogische en vormende middelen die daaraan kunnen bijdragen. Tussen evangelisatie en educatie ontdekken we een productief genetisch verband dat in de hedendaagse situatie rekening moet houden met de geleidelijke rijping van de vrijheid.

In vergelijking met het verleden moeten we eraan wennen, dat de manieren om tot geloof te komen minder gestandaardiseerd zijn en gevoeliger worden voor de persoonlijke kenmerken van een ieder. Naast degenen die de traditionele fases van de christelijke initiatie blijven doorlopen, komen velen tot de ontmoeting met de Heer en de gemeenschap van gelovigen via een andere weg en op een meer gevorderde leeftijd, bijvoorbeeld vanuit een inzet voor gerechtigheid, of via contacten buiten de Kerk met iemand die een geloofwaardig getuige is. De uitdaging voor gemeenschap ligt erin iedereen te ontvangen, het voorbeeld van Jezus volgend, die kon spreken met Joden en Samaritanen en met heidenen vanuit de Griekse cultuur en Romeinse bezetters, omdat Hij de diepe verlangens van elk van hen aansprak.

Stilte, contemplatie en gebed

Ten slotte het allerbelangrijkste: onderscheiding is niet mogelijk zonder het cultiveren van de vertrouwdheid met de Heer en de dialoog met zijn Woord. In het bijzonder is *Lectio Divina* een waardevolle methode, die de traditie van de Kerk ons biedt

In een almaar lawaaiëriger samenleving, die een overmaat aan prikkels biedt, is een fundamenteel doel van het roepingenpastoraat voor jongeren gelegenheden te bieden om de waarde van de stilte en de contemplatie te proeven, vorming ontvangen in het begrijpen van de eigen ervaringen en in het luisteren naar het eigen geweten.

5. Maria van Nazareth

Laten we aan Maria dit proces toevertrouwen, waarin de Kerk een zelfonderzoek uitvoert over hoe zij jongeren moet begeleiden om de roeping van de Heer tot de vreugde van de liefde en de volheid van het leven te aanvaarden. Maria, de jonge vrouw uit Nazareth, die in elke fase van haar bestaan het Woord aanvaardde en Het bewaarde, en Het overwoog in haar hart (vgl. *Luc. 2:19*), heeft als eerste deze weg genomen.

Elke jongere kan in Maria's leven de manier om te luisteren, de moed van het geloof, de diepten van onderscheiding en toewijding aan de dienstbaarheid ontdekken (vgl. *Luc. 1:39-45*). In haar "kleinheid" ervoer de Maagd, die verloofd was met Jozef, menselijke zwakte en de moeilijkheid van het begrijpen van de mysterieuze wil van God (vgl. *Luc. 1:34*). Ook zij werd geroepen om een uittocht uit haarzelf en haar plannen te beleven en te leren om zich toe te vertrouwen en te vertrouwen.

Doordat zij zich "de grote dingen" die de Almachtige aan haar gedaan had (vgl. *Luc. 1:49*) herinnert, voelt de Maagd zich niet alleen, maar ten volle geliefd en gedragen door het "Vrees niet" van de Engel (vgl. *Luc. 1:30*). In het bewustzijn dat God bij Haar is, opent Maria haar hart voor het "Hier ben ik" en opent zo de weg van het Evangelie (*Luc. 1:38*). Als Voorspreekster (vgl. *Joh. 2:3*) aan de voet van het Kruis van haar Zoon, verenigd met de "geliefde leerling", aanvaardt ze opnieuw de roeping om vruchtbaar en leven brengend in de mensengeschiedenis te zijn. In haar ogen kan iedere jongere de schoonheid van de onderscheiding herontdekken; in haar hart kan iedere jongere de tederheid van de intimiteit en de moed van het getuigen en van de zending ervaren.

VRAGENLIJST

Het doel van deze vragenlijst is de kerkelijke organen te helpen bij het verwoorden van hun begrip van de wereld van jongeren en om na te denken over hun ervaring op het gebied van de begeleiding van roepingen, met het oog op het verzamelen van informatie voor het opstellen van het werkdocument of *Instrumentum laboris*.

Om rekening te houden met het verschil in situatie op de verschillende continenten zijn drie specifieke vragen per geografisch gebied toegevoegd na vraag 15, om daarover respons te verkrijgen van de desbetreffende kerkelijke organisaties.

Om het werk te vergemakkelijken en werkbaar te houden, worden de desbetreffende organisaties gevraagd hun antwoorden te beperken tot ongeveer één pagina voor de vraag over de statistieken, zeven tot acht pagina's voor interpretatie van de situatie, en één pagina voor elk van de drie *best practises*. Wanneer het nodig of wenselijk is, kunnen andere documenten ter ondersteuning of aanvulling aan het dossier worden toegevoegd

1. Verzamelen van statistische gegevens

Vermeld a.u.b., wanneer dit mogelijk is, de bron van de statistieken en het betreffende jaartal. Andere relevante informatie kan in bijlage worden bijgevoegd, zodat er een beter zicht komt op de situaties in verschillende landen.

- Aantal inwoners in Nederland en het geboortecijfer.
- Aantal en percentage jongeren (in de leeftijd van 16-29) in Nederland.
- Aantal en percentage katholieken in Nederland.
- Gemiddelde leeftijd (in de laatste 5 jaar) waarop er getrouwd wordt (daarbij onderscheid makend tussen mannen en vrouwen), van de intredes in seminaries en het godgewijde leven (daarbij onderscheid makend tussen mannen en vrouwen).
- In de groep 16-29 jarigen, het percentage studenten, werkenden (wanneer dit mogelijk met een specificatie van het soort werk), werklozen, *NEETs* ('*not in education, employment or training*'), jongeren die niet bezig zijn met een activiteit, studie, baan of beroepsopleiding)

2. Interpretatie van de situatie

a. Jongeren, de Kerk en de maatschappij

Deze vragen verwijzen zowel naar jongeren die deelnemen aan kerkelijke activiteiten als naar degenen die er niet aan deelnemen of geen interesse hebben in deelname.

1. Op welke manier luistert de Kerk naar de leefwereld van jongeren?
2. Wat zijn vandaag de dag de belangrijkste uitdagingen en de meest significante kansen voor jongeren in uw land?
3. Welke soorten en plaatsen van bijeenkomsten voor jongeren - geïnstitutionaliseerd- of anderszins - zijn een groot succes in de Kerk, en waarom?
4. Welke soorten en plaatsen van bijeenkomsten voor jongeren, geïnstitutionaliseerd of anderszins, zijn een groot succes buiten de Kerk, en waarom?
5. Wat vragen jongeren in de huidige tijd nu echt aan de Kerk in uw land?

6. Welke mogelijkheden bestaan er in uw land voor jongeren om deel te nemen aan het leven van de kerkelijke gemeenschap?
7. Hoe en op welke manier wordt er contact gezocht met jongeren die niet in een kerkelijke omgeving komen?

b. Pastorale roepingen-programma's voor jongeren

8. Hoe worden gezinnen en gemeenschappen betrokken bij de onderscheiding van roepingen van jongeren?
9. Hoe dragen scholen en universiteiten of andere onderwijsinstututen (maatschappelijke of kerkelijke) bij aan de vorming van jongeren wat betreft de onderscheiding van hun roeping?
10. Op welke manier houdt u rekening met de culturele veranderingen die een resultaat zijn van de ontwikkeling van de digitale wereld?
11. Hoe kunnen de Wereldjongerendagen of andere nationale en internationale evenementen onderdeel worden van de gewone pastorale praktijk?
12. Op welke manier worden in uw bisdom aan jongeren vormende ervaringen meegegeven en hoe worden trajecten voor het roepingenpastoraat voor jongeren ontwikkeld?

c. De begeleiders

13. Hoeveel tijd besteden priesters en andere verantwoordelijken voor de vorming aan persoonlijke geestelijke begeleiding van jongeren en op welke wijze voorzien zij daarin?
14. Welke initiatieven en opleidingstrajecten worden opgezet voor de begeleiders van roepingen?
15. Welke persoonlijke begeleiding wordt er op seminaries aangeboden?

d. Specifieke vragen per geografisch gebied

Afrika

- a. Welke plannen en structuren binnen het roepingenpastoraat voor jongeren beantwoorden het best aan de noden van uw continent?
- b. Wat betekent "geestelijk vaderschap" op plaatsen waar iemand opgroeit zonder een vaderfiguur? Welke vorming wordt er aangeboden?
- c. Hoe communiceert u naar jonge mensen toe, dat zij nodig zijn voor de opbouw van de toekomst van de Kerk?

Amerika

- a. Hoe zorgt uw gemeenschap voor jongeren die te maken hebben met extreem geweld (guerrilla-oorlog, bendes, gevangenissen, drugsverslaving, gedwongen huwelijken) en hoe begeleidt u hen op verschillende manieren in hun leven?
- b. Welke vorming wordt aangeboden om de betrokkenheid van jongeren bij de samenleving en het maatschappelijk leven, met het oog op het algemeen welzijn, te bevorderen?
- c. Welke pastorale activiteiten zijn in een sterk geseclariseerde wereld het meest geëigend om na de Christelijke initiatie voort te gaan op de weg van het geloof?

Azië en Oceanië

- a. Waarom en op welke manier hebben religieuze samenkomsten die van buiten de Kerk aangeboden worden, aantrekkingskracht op jongeren?
- b. Op welke manier kunnen de waarden van de lokale cultuur verenigd worden met de Christelijke leer, terwijl er ook aandacht gegeven blijft worden aan de volksdevotie?
- c. Hoe kunnen de talen die in de jongerenwereld gebruikt worden, met name in de gebieden van de media, sport en muziek, ingezet worden in de pastorale zorg voor jongeren?

Europa

- a. Hoe helpt u jongeren om met vertrouwen en hoop naar de toekomst te kijken, uitgaande van de rijkdom van de christelijke wortels van Europa?
- b. Jongeren voelen zich vaak aan de kant gezet en buitengesloten door het politieke, economische en sociale systeem waarin zij leven. Hoe beluistert u dit kritisch potentieel en dit protest, zodat het kan worden omgevormd tot voorstellen en tot medewerking?
- c. Op welke niveaus functioneren de relaties tussen de generaties nog? Als zij niet meer functioneren, hoe kunnen zij gereactiveerd worden ?

3. Best practices

1. Noem de belangrijkste vormen van pastorale activiteiten die betrekking hebben op de begeleiding en het onderscheiden van roepingen in uw situatie.
2. Kies drie activiteiten, die u als het meest interessant en relevant beschouwt om met de universele Kerk te delen en presenteer ze volgens de volgende indeling (*niet meer dan een bladzijde per activiteit*).
 - a. *Beschrijving*: Beschrijf in een paar zinnen de activiteit. Wie zijn de hoofdfiguren? Hoe vindt de activiteit plaats? Waar? Enz.
 - b. *Analyse*: Beschrijf in een vertellende stijl de activiteit, om een beter begrip te krijgen van de belangrijke elementen: Wat zijn de doelen? Wat is de theoretische basis? Wat zijn de belangrijkste intuïties? Hoe hebben deze zich ontwikkeld? Enz.
 - c. *Evaluatie*: Welke doelen werden bereikt en welke niet? Wat zijn de sterke en zwakke punten? Wat zijn de effecten op maatschappelijk, cultureel en kerkelijk niveau? Waarom en op welke manier is de activiteit belangrijk, respectievelijk vormend? Enz.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	1
IN DE VOETSTAPPEN VAN DE GELIEFDE LEERLING	3
I - JONGEREN IN DE WERELD VAN VANDAAG	4
1. Een snel veranderende wereld	4
2. Nieuwe generaties	5
<i>Betrokkenheid en deelname</i>	6
<i>Persoonlijke en institutionele referentiepunten</i>	6
<i>Naar een hyper-verbonden generatie</i>	7
3. De jongeren en de keuzes	7
II - GELOOF, ONDERSCHIEDING, ROEPING	9
1. Geloof en roeping	10
2. De gave van onderscheiding	11
<i>Onderkennen</i>	12
<i>Interpreteren</i>	12
<i>Kiezen</i>	13
3. Wegen naar roeping en missie	13
4. Begeleiding	14
III - PASTORALE ACTIVITEIT	16
1. Met jonge mensen op weg gaan	16
<i>Naar buiten gaan</i>	17
<i>Zien</i>	17
<i>Roepen</i>	17
2. Betrokkenen	17
<i>Alle jongeren, zonder uitzondering</i>	17
<i>Een verantwoordelijke gemeenschap</i>	18
<i>Voorbeeldfiguren</i>	18

3. Plaatsen	19
<i>Het dagelijkse leven en de sociale inzet</i>	19
<i>De specifieke plaatsen van het pastoraat</i>	20
<i>De digitale wereld</i>	20
4. Middelen	21
<i>De talen van het pastoraat</i>	21
<i>Opvoedkundige zorg en de weg van de evangelisatie</i>	21
<i>Stilte, contemplatie en gebed</i>	21
5. Maria van Nazareth	22
VRAGENLIJST	23
1. Verzamelen van statistische gegevens	23
2. Interpretatie van de situatie	23
<i>a. Jongeren, de Kerk en de maatschappij</i>	23
<i>b. Pastorale roeping-programma's voor jongeren</i>	24
<i>c. De begeleiders</i>	24
<i>d. Specifieke vragen per geografisch gebied</i>	24
Afrika.....	24
Amerika	24
Azië en Oceanië	25
Europa	25
3. Best practices	25
<i>a. Beschrijving</i>	25
<i>b. Analyse</i>	25
<i>c. Evaluatie</i>	25